

Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan alueellinen merimetsoyhteistyöryhmä

Paikka: Teams-videokokous

Aika: 8.9.2020 klo 16.05-19.20

Kokousmuistio

1. Kokouksen avaus ja osallistujien toteaminen, yhteistyöryhmän jäsentietojen päivittäminen

Jaana Höglund avasi Teams-kokouksen klo 16.05 ja osallistujat todettiin suullisen esittelyn avulla (liite 1).

2. Kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin valinta

Päätös: Tässä kokouksessa Jaana Höglund toimii puheenjohtajana ja Hanna Backman sihteerinä.

3. Pöytäkirjantarkastajien valinta

Päätös: Marina Nyqvist ja Markus Norrback valittiin pöytäkirjantarkastajiksi.

4. Asialistan hyväksyminen

Päätös: Kohtaan 7 lisättiin keskusteluasiaksi varapuheenjohtajan tarve.

5. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Sihteeri Hanna Backman esitteli kokouksen pöytäkirjan. Edellisessä kokouksessa ryhmä päätti pitää seuraavan kokouksensa lähitapaamisena, mutta koska ELY-keskuksella ei tällä hetkellä ole mahdollisuutta järjestää lähitapaamisia koronatilanteen vuoksi, myös tämä kokous järjestetään Teams-yhteydellä.

Päätös: Pöytäkirja hyväksyttiin.

6. Ryhmän järjestäytyminen; puheenjohtajan, sihteerin ja ELY-keskuksen roolit ja vastuut

Puheenjohtaja Jaana Höglund esitteli merimetsoyhteistyöryhmän puheenjohtajan, sihteerin, ELY-keskuksen ja jäsenten vastuut ja roolit. Keskusteltiin siitä, miten ryhmässä tehdään päätöksiä ja minkälaisia oikeuksia puheenjohtajalla on. Todettiin mm., että ryhmässä on vahvasti eriäviä mielipiteitä ja on vaikeaa löytää ratkaisuja, jotka tyydyttäisivät kaikkia. Puheenjohtajan tehtävänä on löytää ongelmiin ratkaisuja.

Päätös: Tilanteissa, joissa ei saavuteta yhteistä päätöstä, puheenjohtaja muotoilee päätöksen, joka palvelee ryhmän yhteistä tavoitetta.

7. Uuden puheenjohtajan valinta merimetsöyhteistyöryhmälle

Seuraavia oli ehdotettu: Stefan Thölix, Markus Norrback, Anders Norrback ja ELY-keskuksen virkamies/ Jaana Höglund. Koska ryhmä oli esittänyt toiveen, että puheenjohtaja tulisi ELY-keskuksen ulkopuolelta, ei ELY-keskuksesta asetuta ehdolle.

a) Ehdokkaiden esittelyt

Ehdokkaat esittelivät itsensä. Stefan Thölix ilmoitti, ettei hän enää ole käytettävissä puheenjohtajan tehtävään. Sekä Markus Norrback että Anders Norrback odottavat pääsevänsä puheenjohtajan roolissa jatkamaan jo aloitettua työtä ja löytää kaikkia tyydyttäviä ratkaisuja ja mahdollisia kompromisseja niihin ongelmiin, joita merimet-sotilanne pitää sisällään.

Andersin mielestä ryhmän keskeisin tehtävä on löytää yhteisiä ratkaisuja, pääasiassa vallitsevan lainsäädännön puitteissa. Poliitikkona hänellä on myös intressejä muuttaa lainsäädäntöä ja hän näkee, että ryhmän tehtävänä on myös nostaa esille merimetsöihin liittyviä lainsäädännöllisiä ongelmia. Markus nosti esille ympäristöministe-riön ohjekirjeen vuodelta 2016 ja viittasi siellä määriteltyihin ryhmän tehtäviin. Hänen mukaansa ryhmän keskei-siä tehtäviä on tulevan vuoden aikana päivittää toimenpidesuunnitelma ja löytää ratkaisuja ja mahdollisia komp-romisseja olemassa oleviin ongelmiin. Kokousosallistajat tiedustelivat ehdokkailta, minkä verran aikaa heillä on mahdollisuus käyttää työhön. Anders kommentoi, että hän haluaa niin hyvin kuin mahdollista keskittyä puheen-johtajan tehtävään ja että kysymykset ovat usein sellaisia, että ne koskettavat päivittäistä poliittista työtä. Aika on kuitenkin rajallinen ja tietyt päivät, kuten maanantait, sopivat työlle paremmin kuin toiset. Markus kommentoi, että hän ymmärtää, miten paljon aikaa tehtävä vaatii ja hän on valmis panostamaan tarvittavan ajan.

b) Puheenjohtajan valinta

Päätös: Anders Norrback valittiin yksimielisesti merimetsöyhteistyöryhmän puheenjohtajaksi.

c) Keskustelua varapuheenjohtajan tarpeesta

Koska molemmat puheenjohtajaehdokkaat olivat erittäin vahvoja ehdokkaita ja koska puheenjohtajuus vaa-tii paljon työtä ja aikaa, ryhmä keskusteli varapuheenjohtajan valitsemisen tarpeesta. Myös varapuheenjohtajan tehtävistä keskusteltiin.

Päätös: Seuraavassa kokouksessa valitaan varapuheenjohtaja. Markus Norrback nostettiin esille ehdok-kaana varapuheenjohtajan tehtävään. Varapuheenjohtajan tehtävä määritellään myöhemmin tai sovitaan puheenjohtajaehdokkaiden kesken.

8. Yhteistyöryhmän uusien edustajien toteaminen ja muut ryhmän kokoonpanoon liittyvät päivitystarpeet

Hanna Backman esitteli päivitetyt luettelon ryhmän jäsenistä ja uusista edustajista. Koska osakaskunnilta on tullut pyyntöjä liittyä ryhmään ja ryhmässä puolestaan on toivottu, että useampia luontoyhdistyksiä kutsuttaisiin ryhmään, keskusteltiin siitä, on tarvetta jäsenluettelon lisäpäivitykselle. Jäsenet jaettiin sen mukaan, mitä kate-goriaa heidän katsottiin edustavan (liite 2). Tämän ryhmittelyn tarkoituksena oli ainoastaan toimia pohjana ko-kouksessa, jotta havainnollistettaisiin suurin piirtein miten edunvalvonta ryhmässä jakautuu. Lasse Skog huo-mautti, että Intresseföreningen för en levande skärgård on luontoyhdistys ja se tulee ryhmitellä siihen kategori-

aan. Kunnat ja maakuntaliitot ovat kunnallisia ja kuntayhtymän viranomaisia. Sihteeri esitti ehdotuksen, että osakaskunnat ja luontoyhdistykset Rannikko-Pohjanmaan pohjois- ja eteläosista kutsutaan ryhmään tasapainottamaan ryhmän alueellista edustusta (liite 3). Bernt Nordman selitti luontoyhdistysten tilannetta. Natur och miljö toimii Pohjanmaan merimetsoyhteistyöryhmässä edustajana, kun taas luonnonsuojeluliitto toimii Uudenmaan ja Varsinais-Suomen merimetsoyhteistyöryhmissä ja yhdistykset vaihtavat tietoja keskenään. Natur och miljö edustaa myös joiltain osin paikallisia yhdistyksiä, mutta näkee, että myös näitä voisi osallistua ryhmään. Ryhmä keskusteli kalastusalueiden edustuksesta ja siitä, voisivatko eri seutujen kalastusalueet valita osakaskuntien edustajat. Keskusteltiin myös kiertävästä jäsenyydestä/osallistumisesta.

Päätös: Osakaskuntien edustajiin liittyvä asia otetaan käsittelyyn myöhemmin, kuitenkin jo tässä vaiheessa kutsutaan ryhmään osakaskunnista Rödsö delägarlag ja Sideby skifteslag. Bernt Nordman keskustelee Hans Hästbackan mahdollisuuksista tulla jäseneksi ryhmään. Paikallisia luontoyhdistyksiä Rannikko-Pohjanmaan pohjois- ja eteläosista kutsutaan osallistumaan ryhmään.

9. Katsaus merimetsotilanteesta

a) Tulokset kesän merimetsoseurannasta

Jaana Höglund esitteli tuloksia kesän merimetsoseurannasta. Merimetsokanta oli vähentynyt yhteensä noin 8 % Pohjanmaan rannikkoalueella. Paikallisesti esiintyy kasvavia kantoja, kuten Kokkolassa, jossa on havaittu kolme yhdyskuntaa. Uudessakaarlepyyssä on havaittu eniten vähentymistä. Pohjanmaan rannikolla havaittiin vuonna 2020 yhteensä 5053 pesää ja merimetsa pesii nyt yhteensä 12 luodolla tai karilla.

Päätös: Excel-tiedosto lähetetään jäsenille.

b) Anotut ja myönnetyt poikkeusluvut

Osakaskunta Rödsö delägarlag on anonut poikkeuslupaa ja saanut luvan ampua merimetsoja Kokkolassa. Lupaa munien öljymiseen ei myönnetty. Kalastusalue Södra Kust-Österbottens fiskeriområde on anonut poikkeuslupan muutosta ja mahdollisuutta jatkaa toimenpiteitä Juckasgrynnanilla. Muutos koskee munien öljymistapaa. Sen sijaan, että jätettäisiin jokaisessa pesässä yksi muna öljymättä, haluttaisiin tehdä niin, että osassa saarta kaikki munat pesässä öljytään, kun taas joissain pesissä jätettäisiin kaikki munat öljymättä.

c) Toteutetut toimenpiteet ja tulokset: toimenpiteiden vastuutahot raportoivat

Marina Nyqvist esitteli Juckasgrynnanilla toteutettuja toimenpiteitä. Munat öljyttiin 11. toukokuuta ja työn tekivät työnjohtajat ja vapaaehtoiset. Öljyminen tehtiin luvan mukaisesti, jokaiseen pesään jätettiin yksi muna (arviolta 1100 munaa), noin 2000 munaa öljyttiin. Merimetsot palasivat Juckasgrynnanille heti sen jälkeen, kun vapaaehtoiset olivat poistuneet saarelta. Saarella havaittiin pesiviä merimetsoja 31.5. Kesäkuun alussa tehdyssä merimetsolaskennassa havaittiin, että saaren poikastuotanto oli jäänyt vain noin 90 yksilöön. Marina totesi, että tämän pohjalta ei voida tehdä johtopäätöstä, että pelkästään öljyminen olisi aiheuttanut näin pienen poikastuotannon. Kalastusalue toivoo tietoja merimetsolaskennasta, jotta voidaan selvittää muita syitä havaintoon.

d) LUKE:n tutkimustulokset

Lari Veneranta esitteli merimetsotutkimusta, jossa oli tarkasteltu merimetsan vaikutuksia paikallisiin ahvenkantoihin (liite 4). Tutkimus ja julkaisu valmistuivat heinäkuun lopulla ja ne ovat luettavissa verkossa: <https://academic.oup.com/icesjms/advance-article/doi/10.1093/icesjms/fsaa124/5890397>

Tutkimuksen mukaan pesivien merimetsojen suuri esiintymistiheys vaikuttaa paikallisiin ahvenkantoihin ja kyseisillä alueilla arvioidaan, että ahvensaalis voisi olla 27 % suurempi, mikäli merimetsoja ei olisi esiintynyt alueella tai lähialueilla. Ahvensaaliin laskettiin pienentyvän 32–67 % merimetsan vaikutusalueella, kun koko tutkitun alueen saalis pieneni 10–33 %. Tutkimusalueena käytettiin pyyntiruutua (50 x 50 km). Muutamat epävarmuustekijät vaikuttavat tuloksiin. Näitä ovat mm. kalojen luonnollinen kuolleisuus, montako PIT-merkittyä ahventa löydettiin (havaitsemistodennäköisyys) ja minkä verran kalaa päätyy asutettujen saarien ulkopuolelle.

10. Alueellisen toimenpideohjelman päivittäminen

Päätös: Keskustelu toimenpidesuunnitelman päivittämisestä paikkatietoaineistolla (GIS) sekä mahdollisiin työryhmiin jakaantuminen siirretään seuraavaan kokoukseen. Salli Uljas Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta eli merimetsojen poikkeusluvista vastaavasta lupaviranomaisesta on ilmoittanut pyrkivänsä osallistumaan ryhmän seuraavaan kokoukseen.

11. Tiedotteen sisältö

Tiedote esiteltiin.

Päätös: Juckasgrynnanin munien öljyämiseen liittyvä virke muotoillaan uudestaan, koska muilla tekijöillä kuin munien öljyamisellä on voinut olla vaikutusta poikastuotannon vähentymiseen.

12. Muut asiat

Lotta Flemming kysyi verkkosivujen tilanteesta, josta oli ollut puhetta 1,5 vuotta sitten. Verkkosivu nostettiin esille mahdollisena kehityskohteena, jossa jäsenillä voisi olla mahdollisuus kommentoida pöytäkirjoja ja siten osallistua ryhmän työhön. Leena Rinkineva-Kantola kertoi, että ELY-keskus on suunnitellut rahoituksen hakemista merimetsokysymysten hoitamisen kehittämiseksi ympäristöhallinnossa. Tässä tapauksessa yhteistyö muiden ELY-keskusten kanssa tulisi ajankohtaiseksi.

13. Seuraava kokous

a) Yhteistyöryhmä

Päätös: Ryhmä kokoontuu seuraavan kerran alustavasti maanantaina 16.11. lähitapaamisena, mikäli se on mahdollista.

14. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 19.20.

Puheenjohtaja: _____
Jaana Höglund

Sihteeri: _____
Hanna Backman

Pöytäkirjantarkastajat _____
Markus Norrback

_____ Marina Nyqvist

Liitteet:

1. Osallistujalista
2. Jäsenluettelo, jaoteltu kategorioihin
3. Ryhmän kokoonpanon päivitystarpeet
4. LUKE:n tutkimus merimetson vaikutuksista paikallisiin ahvenkantoihin